

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

1. ชื่อแหล่งเรียนรู้

ศาลตาปู่

2. ประเภทแหล่งเรียนรู้

ประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อ

3. เจ้าของแหล่งเรียนรู้

ต.หนองงูเหลือม อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.นครราชสีมา

4.ที่ตั้ง ต.หนองงูเหลือม

5. ประวัติโดยสังเขป

ตาปู่ คือ ฝั่ค้มครองหม้บ้าน ส่วนใหญ่รู้จ้กกันในนามตาคงขวัญม้า ชาวบ้านเรียกตาปู่ ตาปู่เจ้าบ้าน หรือชาวอีสานเรียกปู่ตา ที่สิงสถิตของตาปู่คือศาล เรียกว่าศาลตาปู่ มักตั้งอยู่ที่ดอน ที่เนินซึ่งเป็นทางเข้าหมู่บ้าน ที่มีต้นไม้ใหญ่ ลักษณะของศาล เป็นศาลสี่เสา หลังคาจั่ว กว้างประมาณ ๒ เมตร ยาวประมาณ ๓ เมตร ยกพื้นสูงประมาณอกผู้ใหญ่ (1.50 เมตร) ภายในศาลมีรูปปั้น ช้าง ม้า ตุ๊กตาคน ชายหญิง อาวุธ ทำด้วยไม้ เช่นมีด ดาบ หอก ปืน

ชาวบ้านตำบลหนองงูเหลือมจะมีเชื่อเกี่ยวกับศาลตาปู่ว่ามีจิตวิญญาณ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ลงมาให้คุณและโทษต่อคนได้ ใครปฏิบัติดีก็ได้ดี ปฏิบัติไม่ดีก็ได้โทษ และถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านที่ลงมาดูแลคุ้มครองชาวบ้านให้พ้นจากภัยพิบัติอยู่สุขสบายปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เป็นที่พึ่งส่งเสริมขวัญและกำลังใจของผู้คนในหมู่บ้าน ในช่วงเดือนหกของทุกปี จะมีพิธีการไหว้ศาลปู่ตาหรือศาลตาปู่ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่จะมีการเซ่นไหว้แบบง่าย ๆ คือ เหล้าขาว หัวหมู ไก่ต้ม หมากพลู บุหรี่ ช้างปั้น ทาสีทาสี ๑ คู่ และบายศรีปากชาม เมื่อทุกคนมาพร้อมกันที่ศาลปู่ตาซึ่งจะนิยมสร้างด้วยไม้ ๑ ต้น เสาเดียว และบ้านหลังเล็ก ส่วนใหญ่จะปลูกตั้งไว้บริเวณที่ชาวบ้านนับถือ หรือทางสามแพร่ง และมีผู้กระทำการพิธีสืบทอดกันเป็นชั่วคน เรียกว่า ตาจ้มหรือคนทรงเจ้า จะเป็นหญิงหรือชายก็ได้ ผู้ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นตาจ้มจะเป็นผู้นำกล่าวคำติดต่อกับปู่ตาที่ดูแลหมู่บ้าน และร่ายรำไปรอบ ๆ บริเวณที่ทำพิธี

6. ความรู้ที่สามารถเรียนได้จากแหล่งเรียนรู้แห่งนี้

- 6.1 ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องศาลตาปู่
- 6.2 ความศรัทธาและความเชื่อของคนในชุมชน